

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Назва курсу <i>Обов'язковий /вибірковий</i>	Корпоративне управління <i>Обов'язковий</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр ОПП «Менеджмент підприємств і організацій»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/ II семестр
Викладач	Захарова Наталя Юріївна
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/zaharova-natalya-yuriyivna/
Контактний тел.	+380675978291
E-mail:	Zaharova_Natalya@mstu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=235
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Виникнення корпоративного сектору, який представлений в основному акціонерними товариствами, обумовило потребу в утворенні принципово нової системи управління. Створення належної системи корпоративного управління стало важливою складовою структурної трансформації економіки. Корпоративне управління як напрям менеджменту синтезує можливість раціонально управляти діяльністю відкритих акціонерних товариств і визначити баланс інтересів акціонерів та держави в межах норм чинного законодавства.

Навчальний матеріал дисципліни «Корпоративне управління» викладається у 8 темах, які розкривають сутність основних складових курсу.

Навчальна дисципліна «Корпоративне управління» спрямована на формування фахових компетенцій щодо формування системи знань з теорії та методології корпоративного управління; принципів побудови та функціонування сучасних систем корпоративного управління; вивчення нормативно-правових, організаційних та економічних питань щодо корпоративного управління; формування належних практичних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації універсальних принципів корпоративного управління з метою досягнення ефективного існування та розвитку бізнес структур.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання дисципліни є формування у здобувачів комплексу спеціальних знань у галузі корпоративного управління, системи наукових поглядів на організацію та функціонування підприємств корпоративного сектору економіки, а також набуття компетентностей у сфері управління корпораціями.

Основним завданням є визначення загальних характеристик акціонерних товариств; засвоєння основ формування та функціонування механізмів корпоративного управління у процесі діяльності акціонерних товариств, сукупності функцій і методів корпоративного управління, що зумовлюють відповідні управлінські взаємовідносини в органах управління організацій різних форм і сфер діяльності; виділення особливостей управління капіталом в акціонерних товариствах, формування їх фінансової звітності; характеристики зовнішньої сфери корпоративного регулювання; розгляді загальних засад внутрішньокорпоративного управління.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Програмні компетентності	
<i>Загальні компетентності</i>	
ЗК4	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
<i>Фахові компетентності</i>	
ФК1	Здатність визначати та описувати характеристики організації.

ФК9	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
ФК10	Здатність до управління організацією та її розвитком

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Р6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
Р12	Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	30	30	120

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
-----------------	------	---	------------	----------	-------------	------------------

**БЛОК 1.
БЛОК 1. СУТНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ**

22	Тема 1. Сутність і поняття корпоративного управління	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (14 год.)	1-7, 8			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
22	Тема 2. Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (14 год.)	1-7, 8,10			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
24	Тема 3. Особливості організації управління корпорацією	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-7, 8,11			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

**БЛОК 2.
БЛОК 2. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ, РИЗИКАМИ.
ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ**

22	Тема 4. Управління корпоративною власністю	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (14 год.)	1-7, 12, 13			впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
24	Тема 5. Управління фінансовою діяльністю корпорації	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-7, 12			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

24	Тема 6. Звітність і контроль в системі корпоративного управління	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-7, 12			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
18	Тема 7. Державне регулювання корпоративного сектору	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (14 год.)	1-7, 8, 9			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
24	Тема 8. Корпоративна культура	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-7, 12,13			впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Сутність і поняття корпоративного управління	1. Сутність і економічна природа корпоративного управління 2. Об'єкти корпоративного управління 3. Функції та принципи корпоративного управління
Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління	1. Органи управління акціонерним товариством в Україні 2. Моделі корпоративного управління 3. Особливості створення корпорації в Україні
Особливості організації управління корпорацією	1. Розподіл функцій управління корпораціями 2. Корпоративні норми в системі корпоративного управління 3. Організаційна структура корпорації 4. Інформація в організації управління корпорації 5. Здійснення контролю в корпораціях
Управління корпоративною власністю	1. Поняття власності в корпораціях 2. Управління власністю в акціонерних товариствах. 3. Методи управління корпоративною власністю.

	4. Система показників управління корпоративною власністю
Управління фінансовою діяльністю корпорації	1. Управління фінансовими та грошовими потоками корпорації. 2. Аналіз фінансового стану корпорації. 3. Фінансове планування в корпораціях. 4. Антикризове управління корпорацією
Звітність і контроль в системі корпоративного управління	1 Сутність і склад фінансової звітності підприємств 2 Користувачі звітності та їх інформаційні потреби 3 Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації. Якісні характеристики фінансової звітності 4 Вимоги до складання фінансової звітності 5 Порядок подання та оприлюднення фінансової звітності 6 Відповідальність за порушення порядку оприлюднення річних фінансових звітів
Державне регулювання корпоративного сектору	1 Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку (НКЦПФР); 2 Фонд державного майна України (ФДМУ); 3 Антимонопольний комітет України (АКУ)
Корпоративна культура	1. Сутність корпоративної культури. 2. Типи корпоративної культури. 3. Методичні підходи до оцінювання корпоративної культури

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Теоретичні основи корпоративного управління	Вирішення практичних ситуацій і завдань. Виконання тестових завдань
Види господарських та корпоративних об'єднань	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань
Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань
Управління корпоративною власністю.	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань Розв'язання ситуаційних вправ.
Управління фінансовою діяльністю корпорації	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань

Звітність та контроль в системі корпоративного управління	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань
Державне регулювання корпоративного сектора	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань Розв'язання ситуаційних вправ.
Корпоративна культура	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Сутність і поняття корпоративного управління	Історія виникнення корпорацій Причини створення корпоративних об'єднань та складові політики диверсифікації. Актуальні моделі корпоративного управління в Україні.
Органи управління акціонерним товариством і моделі корпоративного управління	Процедура продажу акцій Управління конфліктами інтересів в акціонерних товариствах Відповідальність посадових осіб органів управління акціонерного товариства.
Особливості організації управління корпорацією	Напрями удосконалення управління корпораціями. Проблеми корпоративного управління в Україні. Система критеріїв ефективності корпоративної структури і досягнення інтегральної ефективності.
Управління корпоративною власністю	Методи управління корпоративною власністю, недоліки і переваги. Порядок переходу права власності на акції.
Управління фінансовою діяльністю корпорації	Управління фінансовими ризиками корпорації. Тактичне і стратегічне управління як інструмент реалізації потенціалу корпоративного управління. Управління капіталом у корпораціях, методи оцінки капіталу.

Звітність і контроль в системі корпоративного управління	Коригування, які робляться в процесі консолідації фінансових звітів. Гудвіл та негативний гудвіл. Порядок його визначення та відображення у звітності. Звіт про управління: форма, вимоги, подання Корпоративний аудит
Державне регулювання корпоративного сектору	Нормативно-правове забезпечення державного регулювання корпоративного сектору Депозитарна система в корпоративному регулюванні. Реєстр акціонерів. Особливості організаційного та економічного механізму управління корпораціями з державними частками.
Корпоративна культура	Веб-сайт організації як прояв корпоративної культури. 10 кроків лідера для оцінки корпоративної культури. Елементи корпоративного стилю. Засоби лідера у запровадженні корпоративної культури. Вплив національної культури (на вибір) на корпоративну культуру. Психологічне забезпечення розвитку корпоративної культури

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
--	---

<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв’язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов’язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гриньова В. М., Попов О.С. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні : Монографія. Харків : Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.
2. Давиденко Н. М., Буряк А. В. Корпоративне управління: навчальний посібник. – К. : ЦП «Компринт», 2015. 346 с.
3. Довгань Л. Є., Пастухова В. В., Савчук Л. М. Корпоративне управління. Навчальний посібник. К. : Кондор, 2007. 180 с.

4. Ігнат'єва І. А., Гарафонова О.І. Корпоративне управління : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.
5. Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/corporate-governance-code_final_ukr.pdf
6. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Святюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів : ЛьвДУВС, 2018. 456 с.
7. Мальська М., Мандюк Н., Занько Ю. Корпоративне управління. Теорія і практика. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. 360 с.

Допоміжна

8. Про акціонерні товариства: Закон України № 2465-IX від 27.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>.
9. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України № 448/96-ВР від 30.10.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про затвердження Принципів корпоративного управління: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 955 від 22.07. 2014 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14#top>.
11. Про затвердження Стандарту № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни»: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1288 від 30.12. 2021 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-22#top>.
12. Сергійчук С. І. Корпоративне управління : навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2016. 228 с.
13. Швець Ф.Д. Корпоративне управління. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 320 с.